

Undervisnings- och kulturministeriet tillsätter en styrgrupp och en vetenskapspanel för att bereda en plan för tillgång till högskoleutbildning

Undervisnings- och kulturministeriet tillsätter en styrgrupp och en vetenskapspanel som ska ta fram en plan för tillgång till högskoleutbildning i enlighet med regeringsprogrammet.

Bakgrund

Målet för den strategiska helheten Kunnandets, bildningens och innovationernas Finland i statsminister Sanna Marins regeringsprogram är att utbildnings- och kompetensnivån stiger på alla utbildningsnivåer, att skillnaderna i inlärning minskar och att jämlikheten i utbildningen ökar. Enligt regeringsprogrammet *"kommer en plan för tillgång till högskoleutbildning att utarbetas. Planen ska behandla den sociala, regionala och språkliga jämlikheten inom högskoleutbildningen samt eventuella hinder för att olika minoritetsgrupper ska kunna söka till högskoleutbildning. Utifrån utredningen vidtas de åtgärder som behövs. Tydliga och mätbara mål sätts upp för att främja underrepresenterade gruppers möjligheter att antas till och genomgå utbildning."*

Ett av utbildningspolitikens viktigaste mål är lika möjligheter. I allmänhet bedömer man jämställdheten inom högskoleutbildningen utifrån kopplingen mellan bakgrunden och antagningen till utbildning och framgången i studierna. Om familjens inkomster eller föräldrarnas utbildning, eller personens kön, modersmål, bostadsort, tillhörighet till en minoritet eller etnisk grupp har en betydande koppling till exempel till möjligheterna att ansöka och bli antagen till högskoleutbildning, oberoende av personens begåvning, råder det brist på jämställdhet. Kön, föräldrarnas utbildningsbakgrund, yrke och inkomstnivå verkar bestämma ungas studieväg i Finland. Utbildningsvalen är könsnormerade och utbildningsbakgrunden går i arv. Vidare är bland annat invandrare och studenter med invandrabakgrund eller funktionsnedsättning underrepresenterade i högskolor.

Utbildning har en stark koppling till många välfärdsdimensioner, såsom inkomster och hälsa. Därför är jämställdhet inom högskoleutbildningen en viktig och bred aspekt med tanke på jämlikheten i samhället, ser man sen till exempel på kön eller etnisk eller socioekonomisk bakgrund. Att bli antagen till utbildning på grund av begåvning och kunnskap i stället för bakgrund ger en möjlighet att tillvarata hela kompetenspotentialen och är således också av betydelse för arbets- och näringslivets framgång.

Nu saknas gemensamma mål och särskilda åtgärder för att stödja underrepresenterade gruppers deltagande i högskoleutbildningen.

Samtidigt med planen för tillgång till högskoleutbildning bereds en utbildningspolitisk redogörelse som innehåller riktlinjer för att se till att

- utbildnings- och kunskapsnivån höjs på alla utbildningsstadier, skillnaderna i lärande minskar och den utbildningsmässiga jämlikheten ökar
- barnen och de unga mår bra
- utbildning skapar jämställdhet och jämlikhet i samhället
- Finland är en internationellt attraktiv plats för studier, forskning och investeringar

Översynen gäller utveckling av hela utbildningssystemet och forskningen. Planen för tillgång till högskoleutbildning analyserar djupare de åtgärder som ska främja jämställdheten och tillgången till högskoleutbildning.

Uppgifter

En utredare ska utses för att bereda planen och arbetet ska styras av styrgruppen och bistås av vetenskapspanelen.

Utredaren har till uppgift att

- 1) beskriva nuläget när det gäller jämställdheten inom högskoleutbildningen, inklusive eventuella hinder som gör att underrepresenterade grupper inte söker sig till högskoleutbildning eller slutför studierna samt goda praxis och goda resultat
- 2) utifrån lägesbilden ta fram ett förslag till mål för att förbättra tillgången samt till riktlinjer för åtgärder
- 3) lägga fram rekommendationer för den utbildningspolitiska redogörelsen
- 4) stödja högskolorna i deras arbete med planerna för tillgång till högskoleutbildning.

I planen ska man se på tillgångsfrågan med tanke på socioekonomisk ställning, regioner, kön, invandrarbakgrund, etniska grupper, språkgrupper och personer med funktionsnedsättning. Arbetet ska omfatta studievägens olika faser från det man söker sig till högskoleutbildning till dess man går ut i arbetslivet.

Avsikten är att högskolorna utifrån riktlinjerna ska utarbeta sina egna planer för tillgång och till exempel ta med planerna i sina lagstadgade jämställdhets- och likabehandlingsplaner. Planens förslag kan också användas i andra politiska beredningar.

I beredningen ska också reformen av det ständiga lärandet och den utbildningspolitiska redogörelsen beaktas.

Styrgruppen ska styra utredningen och utredarens arbete. Styrgruppen och utredaren bistås av vetenskapspanelen.

I planeringsarbetet ska intressentgruppernas sakkunnighet nyttjas brett. Intressentgrupperna ombeds ge förslag på sakkunniga som ska delta i samarbetet och vars synpunkter regelbundet samlas in under beredningens gång.

Styrgruppen

Laura Kolbe, professor, ordförande

Hannele Kirveskoski, välfärdspolitisk sakkunnig, Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland

Shadia Rask, forskningschef, Institutet för hälsa och välfärd

Pentti Rauhala, filosofie doktor, docent

Matti Sarén, rektor/verkställande direktör, Yrkeshögskolan i Kajana

Ilona Salonen, verksamhetsledare, SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf (ersättare: Elias Vartio, juridiskt ombud)

Markus Ylimaa, specialmedarbetare, undervisnings- och kulturministeriet (ersättare: Tuomo Puumala, statssekreterare, undervisnings- och kulturministeriet)

Sekreterare för styrgruppen är undervisningsrådet Ilmari Hyvönen och undervisningsrådet Katri Tervaspalo från undervisnings- och kulturministeriet.

Vetenskapspanelen

Sari Aalto, forskare i historia, Östra Finlands universitet

Jani Erola, chef, professor i sociologi, forskningsflaggskeppet INVEST / Åbo universitet

Mira Karalahti, kollegieforskare, docent i pedagogisk sociologi, Åbo universitet / Helsingfors universitet

Niina Kotavaara, doktorand, Uleåborgs universitet

Mari Käyhkö, docent, universitetslektor, Östra Finlands universitet

Jari Laukia, chef, yrkeshögskolan Haaga-Helia, yrkespedagogiska lärarhögskolan

Juhani Saari, överaktuarie, Statistikcentralen

Taina Saarinen, forskningsprofessor, Jyväskylä universitet

Matti Sarvimäki, ledande forskare, biträdande professor, Statens ekonomiska forskningscentral / Aalto-universitetet

Tuomo Suhonen, forskningskoordinator, Löntagarnas forskningsinstitut

Mandattid

Styrgruppens och vetenskapspanelens mandatperiod är 1.8.2020 – 31.7.2021.

Kostnader och finansiering

Kostnaderna för arbetsgruppens arbete betalas med medel från undervisnings- och kulturministeriets budgetkonto 29.40.20.1.1.